

Fra toppen!

Hav og helse i Bergen

Hav og helse-temaet var fokus på et visjonsmøte i regi av UiB og Bergen marine forskningsklynge (BMF) torsdag denne uken. "Oceans and human health", som det heter på utenlandsk, eller OHH på akronym-språk, er et grunnleggende tverrfaglig forskningsfelt som har vokst frem i USA og Europa de siste 15-20 årene. Fokuset er å forsøke å forstå hvordan havet og havets ressurser kan bidra til menneskets helse, men også hvordan [menneskelige aktiviteter](#) påvirker havets helse og ressurser, noe som igjen kan slå tilbake på vår egen helsetilstand. European Marine Board har produsert en [rapport](#) om temaet i 2014.

[Lora Fleming](#), lege, professor og direktør for European Centre of Environment and Human Health under University of Exeter, men lokalisert i Truro i Cornwall, holdt et engasjert innledningsforedrag der hun trakk opp de historiske linjene, men også pekte på hvor det er forskningsbehov og muligheter. Blant annet hvordan nærhet til en kyst eller havområde påvirker menneskets velvære, og kan brukes som en "blå resept"!

Nærmere 40 engasjerte fagpersoner fra [alle](#) UiBs seks fakulteter og BMFs åtte partnere viste frem et overbevisende potensiale for å kunne etablere OHH-temaet som en [tverrfaglig](#) satsing ved UiB og i Bergen. Fremragende disiplin-basert forskning finnes allerede. Nå gjenstår det bare å bringe disiplinene sammen og få til samarbeid på tvers. Dette krever en forankring både på institusjonsnivå og i fagmiljøene, og det krever dedikert innsats. Etablering av et OHH-nettverk og en møteplass vil være første skritt på veien. Etter mitt syn er det flere forskningsgrupper ved BIO som vil ha en naturlig plass her.

Hilsen Anders

Ukens bilde

Primula algida

Fotograf: Hilary & John Birks

Contributions welcome!

Please send pictures plus a very short description and credit information to bio.info@bio.uib.no.

Pictures can be of researchers / students in action, technology, organisms, field sites ...

Faste lenker

[UiBs Ansattsider](#) (nyttig internt nyheter, verktøy og snarveier for UiB ansatt) [IT-hjelp UiB](#)
[BIO-info arkiv](#) [Sakslistor & referater](#) [BIOs interne websider](#) [BIOs eksterne websider](#)
[Facebook BIO](#) [Facebook STIM](#) [Facebook UiB](#)

HMS [HMS-forslagskasse](#) - [BIOs HMS-sider](#) - [UiBs HMS-portal](#) - [Treningstilbud](#) - [Avviksmelding](#)

HMS-forslagskasse – oppdatert versjon

Denne forslagskassen er laget for å fremme positive tiltak som kan gjøres ved BIO for å øke/bedre helsen, miljøet og sikkerheten ved BIO. Alle forslag vil bli vurdert av HMS-utvalget. Signer gjerne med navn, men du kan også være anonym om ønskelig.

Forslagene må begrunnes og det må fremlegges en plan for hvordan tiltaket skal gjennomføres med et finansieringsforslag.

HSE Suggestion Box - updated

This suggestion box is intended to promote positive actions which could be done at BIO to increase or improve health, environment and safety at BIO. All proposals will be reviewed by the safety committee. We would appreciate if you sign your suggestion, but you may remain anonymous if you wish.

Suggestions should include justification, with a plan for how the suggestion can be carried out and a budget.

Treningsmuligheter ved UiB

Mange har kanskje satt seg nyttårsforsett å komme i form. UiB ønsker å legge til rette for fysisk aktivitet og UiB-ansatte kan derfor benytte seg av en rekke treningstilbud hos SiB. De har sykkel, aerobic og yoga fra og med uke 3 for UiB ansatte. Drop in pris 60,- uten medlemskort, og 990,- for semesterkort. Svømmebassenget er også åpent for ansatte å bruke. Drop in pris for dette og øvrig bruk av lokalet er 90,- eller 80,- før klokken 14:00 på hverdager. [Mer info](#). [Timeplan for ansatte våren 2015](#).

Vi kan også ha godt av å røre oss litt i løpet av arbeidsdagen. Gi deg selv 5-10 minutter til øvelser, det er en god investering for kropp og sjel, gjerne i fellesskap med kollegaer! [Klikk her](#) for mer inspirasjon til hverdagsøvelser.

NYHETER OG GENERELL INFORMASJON

BIO / Senter for geobiologi (CGB) i Schrødingers katt i serie om havdypet!

Vi deltar i fire programmer i ukene framover. Første sending var i går, torsdag 15. januar, og handlet om det vulkanske landskapet, med Rolf Birger Pedersen medvirkende fra CGB. Episode to, som handler om det unike dyrelivet med Hans Tore Rapp som medvirkende fra BIO, kommer neste uke, torsdag 22. januar. Episode tre, som handler om potensiell gruvedrift, der medvirkende fra CGB er Rolf Birger Pedersen, følger uken etter, 29. januar. Så blir det en ukes opphold før episoden om bioprospektering med Ida Helene Steen som medvirkende fra BIO, kommer 12. februar.

Se gjerne omtale av første episode på [BIOs websider](#). [English version](#). I tillegg har NRK laget ett-minutts snutter av episodene som de legger ut på NRK Vitens facebookside i ukene framover, så der er det også mulig å følge med.

Plass på forskningsinstallasjoner ved BIO og innenfor driftsavtalen UiB/ILAB

Vårsemesteret 2015: Søknadene må være de respektive ansvarlige i hende innen 20. januar. Søknadsskjema med instruksjer kan lastes ned [her](#). Alle som arbeider med forsøksdyr skal ha godkjent kurs i forsøksdyrlære, dette gjelder også masterstudenter. Planlagte kurs for forskere, teknikere og masterstudenter finner du [her](#). Søknader til forsøksdyrutvalget om tillatelse til å utføre forsøk med dyr, bør være innsendt 3 måneder før forsøkstart.

Det er brukerbetaling for tilgang og aktivitet på forsøksdyravdelingen i 1. etasje Bioblokken. 50 % av estimert brukerbetaling betales inn før forsøket settes i gang, resterende beløp beregnes og innbetales etter forsøket er avsluttet. Brukerbetalingen skal gå til drift, beredskapsvakt, vedlikehold, oppgradering og innkjøp av forbruksmateriell på avdelingen. Brukerne vil få bedre oversikt over kostnader forbundet med forsøksgjennomføring, og romansvarlig vil få større forutsigbarhet til å planlegge arbeider og innkjøp av forbruksmateriell.

Brukere	priskategori	fast/mnd	m2/mnd
Intern, master, PhD uten prosjekt finansiering	1	500,-	100,-
BIO med prosjekt finansiering	2	2000,-	200,-
Eksterne	3	4000,-	400,-

(Eksempel: Klimarom 10 m2, priskategori 1: 500,- + (10 m2 X 100,-) = 1500,-/mnd)

Frank Midtøy
Ansvarshavende for forsøk med dyr

Nyheter fra Gemini

Her finner du siste nytt fra [Gemini](#). Aktuelle saker er bl.a. «Sånn overlever småfuglene vinteren», «Ingen masterplan», og «Fotballtalenter trenger for mye»

Nyheter fra Forskningsrådet

Her finner du siste nytt fra [Forskningsrådet](#). Aktuelle saker er bl.a. «Vil vite mer om forskere som velger ny karrierevei», «Samfunnsvitenskapelig og teknologisk fellesutlysning innen petroleum» og «Løft for bioinformatikken i 2015».

PERSONAL OG VELFERD

Nyansatte - hjertelig velkommen til BIO!

Francisca Carvalho
Stipendiat i marin biodiversitet

Francisca skal arbeide med genetisk separasjon vs genflyt mellom evertbratpopulasjoner som kan være skilt av store havområder eller fysiske spredningsbarrierer, som for eksempel vestnorske terskelfjorder og undersjøiske fjellkjeder.

Forskningsarbeidet vil inkludere bruk av BIO sin nyetablerte DNAsekvenseringsfasilitet.

Velferdstilbud fra UiB

Prokofievs klassiske

Fredag 16. januar kl. 19.30 i Griegsalen

Spesialtilbud til ansatte ved UiB: 100 pr. billett – beste plassering i salen. For billettbestilling, ta kontakt med Torill Gudmundsen på e-post torill@harmonien.no oppgi eget telefonnummer da denne skal brukes som referanse for reservasjonen. Alternativt kan en henvende seg direkte i Grieghallens billettkontor og henvise til dette tilbudet.

Kl. 18.30 Tett på i foajeen: Komponist Lars Petter Hagen i samtale med leder for orkesterets programkomite, Oddmund Økland. Kl. 19.30 Konsert i Griegsalen

Orkesteret feirer 250-år med en serie helt nyskrevne verk - OPUS 250. En helt sentral del av dette er verk for orkesterets egne musikere på solistplass. Først ut i selve jubileumsåret er solobratsjist Ilze Klava som utfremfører Olav Bergs bratsjkonsert. Bratsjkonserten omkranses av to russiske favoritter; Prokofievs første symfoni som knytter sammen tidligere tider, med orkesterets i dag sterke tradisjon innen det russiske repertoaret. Tsjajkovskijs romantiske femte symfoni er en av Littons spesialiteter. [Strømmetjeneste](#) lanseres 15.januar

Ledige stillinger

Mer info finner du [her](#). Stillinger utlyst på BIO finner du nederst til høyre på instituttets [nettside](#). Vi viser også til UiBs side med [ledige stillinger](#).

Førsteamanuensis i kvartær paleoøkologi ved BIO

Søknadsfrist 4. februar. Her finner du [stillingsannonsen](#).

Stipendiat i akvatisk økologi ved BIO

Søknadsfrist 3. februar. Her finner du [stillingsannonsen](#).

Academic vacancies at Acamedicum

To learn more about these and other positions, please visit the [Acamedicum website](#) and / or to register as a candidate.

NYE UTLYSNINGER

Mer info om utlysninger inkl. løpende, dvs. uten frister finner du [her](#)
Husk å sende søknadsutkastet til post@bio.uib.no 1 uke i forveien

Søknadsfrist 24. mars for nye COST-nettverk

Forskere og forskergrupper som ønsker å opprette et europeisk nettverk, må ha levert søknad innen 24. mars kl. 12.

Minst fem land som er medlem av Det europeiske forsknings- og teknologisamarbeidet (COST) må delta i søknaden, som sendes COST direkte. COST finansierer nettverkskostnaden, men ikke forskningen. Hver forsker eller forskergruppe deltar med sin egen finansiering.

Det er et år siden forrige utlysning. For tidligere søkere er det viktig å vite at det er gjort store endringer i kravene til søknad. Det skal nå kun leveres fullstendig søknad på inntil 15 sider, mens det tidligere har vært levert en skisse innledningsvis. Det er også store endringer i søknadsbehandlingen. Det finner du mer om i [utlysningsteksten](#). Utlysningen gjelder alle fagområder innenfor vitenskap og teknologi.

Søknadsfrist: 24.03.2015

Du kan finne mer informasjon om COST på [Forskningsrådets nettsted](#) og [COSTs eget nettsted](#).

Seminar: RISE 2015 call, Marie S. Curie Actions - H2020

NTNU and the Research Council of Norway will host a seminar on the Research and Innovation Staff Exchange (RISE) programme under Horizon 2020, Marie Skłodowska-Curie Actions. Marie Skłodowska-Curie Actions (MSCA) is one of the programmes in the Excellent Science-pillar in EU's Horizon 2020, and has a focus on research training, career development and mobility.

Research and Innovation Staff Exchange (RISE) is a mobility scheme for exchange of researchers either between sectors in Europe, or with research institutions in countries outside Europe. RISE 2015 has a budget of about € 80 million.

Where: NTNU, room G144, Campus Gløshaugen, Old Electro Building

When: **27.01.2015**; 10:00-12:30

Information seminar [registration](#) deadline: **25.01.2015**. [Read more](#)

MSCA RISE application deadline **28.04.2015**. [Call text](#).

KOMMENDE MØTER, SEMINAR OG KURS

Mer om kurs, møter, seminar og arrangement, finner du [her](#).

Vi feirer

GRUNNLOVSJUBILEET
1814-2014

Velkommen til siste boklansering knyttet til Grunnlovsjubileet

Året 2014 har markert at det er 200 år siden Grunnloven ble til og dannet startpunktet for et nytt og selvstendig Norge. Boken tar opp et tema som ikke har vært så mye fremme, nemlig forholdet mellom Grunnloven og den norske velferdsstaten. Du finner mer informasjon, program og påmelding [her](#).

News on the NØF2015 Conference in Bergen in March!

This will be *the* meeting place for all ecologists (scientists, managers, conservation authorities, stakeholders, organizations, students) in 2015!

We have extended the abstract submission deadline until the 30th January - some of us haven't managed to submit our abstracts yet, so we guessed that maybe some more of you plan to as well.

Other news:

- All keynotes are now in place, they are quite a line-up representing excellent Norwegian (and one Danish) ecologists working in a range of biomes (marine, terrestrial, avian), across all organismal types (microbes, plants, animals), at different scales (microbial to global), and from different perspectives (theoretical ecology, applied ecology, conservation authorities).
- We will organize talks and posters in three topical and one open session, so there is a 'home' for all aspects of Norwegian ecology!
- On March 11th we will offer three workshops (NiN, Bayesian statistics, and teaching of ecology). These are free of charge, and led by experts in the field. Please join in!

Great opportunities for networking, research collaboration planning, partner search for applications, and fun!

More information on the keynotes, talks, participants, will be posted on the webpage soon.

[Click here](#) to visit the Conference homepage for more information, to register (preferably by January 15th, but late registrations will also be accepted), and submit your abstract (by January 30th):

On behalf of the organizing committee,
Vigdis Vandvik

The 9th Conference on Global Health and Vaccination Research, 17 - 18 March 2015

The 9th Conference on Global Health and Vaccination Research will take place at Hotel Clarion in Oslo 17-18 March 2015. The host of this year's conference is the Interfaculty research programme - LEVE (Livelihoods in developing countries) at the University of Oslo. There will be a student conference at the University of Oslo 16 March.

[Please learn more here.](#)

Norske investeringer i forskningsinfrastruktur i et internasjonalt perspektiv

Forskningsrådet arrangerer en konferanse om Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur den 12. februar 2015. Formålet er todelt:

- Å innhente synspunkter fra de ulike forskningssektorene på hvordan Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur fungerer for det norske forskningssystemet.
- Å utveksle synspunkter om internasjonalt samarbeid om etablering og bruk av forskningsinfrastruktur.

Målgrupper for konferansen er ledere av forskningsinstitusjoner, ledere for nasjonale forskningsinfrastrukturer, forskere, departementer, samt brukere av forskning og forskningsinfrastruktur fra næringsliv og offentlig sektor. Endelig bekreftelse om på om du har fått plass sendes ut pr. e-post den 30. januar.

Sted: Forskningsrådet, Lysaker
Dato: **12.02.2015**; 10:00-18:00

Påmelding [her](#) innen **29.01.2015**. [Les mer.](#)

Avslutningskonferanse for Havet og kysten

Det nærmer seg påmeldingsfrist for å delta på Havet og kystens "forskningstokt" på Hurtigruta **7-9 april 2015**. Konferansen markerer avslutningen på Havet og kysten-programmet som har vært i drift siden 2006. Hvis du vil være med på "forskningstoktet" som foregår på hurtigruteskipet MS Midnattsol, må du melde deg på innen 20. januar. Det er begrenset plass på båten, og her er det prinsippet om førstemann til mølla som gjelder.

Klikk [her](#) for påmelding og mer info.

Forskningsrådets konferanse om kunnskapsgrunnet for forsknings- og innovasjons-politikken 27. februar

Gjerrige på kunnskap? Hvordan akademia bidrar til samfunns- og næringsutvikling og hvordan vi best måler bidraget

27. februar 2015 9.30-15.30, Hotel Bristol, Kristian IV's gate 7, 0164 Oslo. [Påmelding til konferansen](#)

Vitenskapelig ansatte er gjerrige på kunnskap. De tar i liten grad ansvar for samspill med omverden og en bredere samfunnsmessig utnyttning av kunnskapen. Det gjelder særlig bruk av kunnskap i næringslivet. Det er i alle fall inntrykket om man kun ser på hvor få forskere som bidrar til å kommersialisere kunnskap og hvor lite private aktører finansierer av forskningen ved universiteter og høyskoler.

Men går man litt mer i dybden avtegnes et annet bilde. Konferansen vil presentere et mer helhetlig og nyansert bilde av hvordan akademia samspiller med samfunns- og næringsliv, og effektene av dette samspillet. Internasjonale forskere på feltet og forskere fra Forskningsrådets FORFI-program gir innspill til en mer målrettet politikk for å sikre at kunnskap i form av forskningsresultater, utdannede kandidater og ideer til nye produkter og tjenester, kommer samfunnet til gode.

Legger vi for stor vekt på samspillsformer som benyttes relativt lite, og har vi for lite kunnskap om hvordan samspillet egentlig fungerer? Bør det utvikles nye virkemidler for å sikre bedre kunnskapsflyt? Bør norske universiteter utfordres til å demonstrere effektene av sin virksomhet på en mer systematisk måte, slik det britiske og svenske systemet legger opp til?

Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen gir sitt bud på hvordan hans regjering vil legge til rette for økt samspill. Sentrale aktører på feltet utfordres til debatt om hvordan de kan bidra til en mer målrettet policy for kunnskapsflyt.

NYE ARTIKLER

***A full listing of BIO's ISI publications can be found on BIO's internal web pages. [Click here](#)

Birks HH (2015) South to north: Contrasting late-glacial and early-Holocene climate changes and vegetation responses between south and north Norway. *Holocene* 25:37-52
<http://dx.doi.org/10.1177/0959683614556375>

Blanco Y, Rivas LA, **García-Moyano A**, Aguirre J, Cruz-Gil P, Palacín A, van Heerden E, Parro V (2014). Deciphering the Prokaryotic Community and Metabolisms in South African Deep-Mine Biofilms through Antibody Microarrays and Graph Theory. *PLoS ONE* 9(12): e114180.
<http://dx.doi.org/10.1371/journal.pone.0114180>

Dahle H, Økland I, Thorseth IH, Pederesen RB, **Steen IH** (2015) Energy landscapes shape microbial communities in hydrothermal systems on the Arctic Mid-Ocean Ridge. *The ISME Journal*: 1-14.
<http://dx.doi.org/10.1038/ismej.2014.247>

Eichner C, **Hamre LA**, **Nilsen F** (2015) Instar growth and molt increments in *Lepeophtheirus salmonis* (Copepoda: Caligidae) chalimus larvae. *Parasitology International* 64:86-96
<http://dx.doi.org/10.1016/j.parint.2014.10.006>

Karlsen C, Ellingsen AB, Wiik-Nielsen C, Winther-Larsen HC, **Colquhoun DJ**, Sorum H (2014) Host specificity and clade dependent distribution of putative virulence genes in *Moritella viscosa*. *Microbial Pathogenesis* 77:53-65 <http://dx.doi.org/10.1016/j.micpath.2014.09.014>

Kristiansen T, **Vollset KW**, Sundby S, Vikebo F (2014) Turbulence enhances feeding of larval cod at low prey densities. *Ices Journal of Marine Science* 71:2515-2529 <http://dx.doi.org/10.1093/icesjms/fsu051>

Langård L, Skaret G, **Jensen KH**, **Johannessen A**, Slotte A, Nøttestad L, **Fernö A**. (2015) Tracking individual herring within a semi-enclosed coastal marine ecosystem: 3-dimensional dynamics from pre- to post-spawning. *Marine Ecology Progress Series* 518:267-279. <http://dx.doi.org/10.3354/meps11065>

Li S, **Werner KM**, Stauffer JR (2014) An Examination of Petromyzontidae in Pennsylvania: Current Distribution and Habitat Preference of Lampreys. *Northeastern Naturalist* 21:606-618 <http://dx.doi.org/10.1656/045.021.0408>

Seddon AWR, Macias-Fauria M, **Willis KJ** (2015) Climate and abrupt vegetation change in Northern Europe since the last deglaciation. *Holocene* 25:25-36 <http://dx.doi.org/10.1177/0959683614556383>

Vincenzi S, **Mangel M** (2014) Food abundance, kittiwake life histories, and colony dynamics in the Northeastern Pacific: implications of climate change and regime shifts. *Marine Ecology Progress Series* 515:251-263 <http://dx.doi.org/10.3354/meps10994>